

Oslo kommune

Plan- og bygningsetaten

KOMMUNAL- OG
MODERNISERINGSDEPARTEMENTET
attn: Magnar Danielsen
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Deres ref.: 201906423/2

Vår ref.: 201916109-9
Oppgis alltid ved henvendelse

Saksbeh.: Jenny Ingelöv Eriksson

Dato:

Arkivkode:

Oslo kommunes hørings svar på forslag til forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger

Det vises til Kommunal- og moderniseringsdepartementets høringsbrev datert 30.09.2019, hvor høringsnotatet «Høring - forslag til forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag» ble sendt på høring.

Byrådsavdelingen har i brev datert 03.10.2019, referanse 201916109-1, bedt Plan- og bygningsetaten utarbeide en samlet høringsuttalelse fra Oslo kommune. Plan- og bygningsetaten avgir høringsuttalelse i henhold til delegert fullmakt, jf. byrådets vedtak av 03.07.2001, sak 1360, jf. byrådets vedtak av 30.05.2001, sak 218. Dette fordi saken vurderes å være av teknisk/faglig karakter.

Oslo kommunes høringsinstanser

Plan- og bygningsetaten viser til henvendelse datert 30.09.2019 fra Byrådsavdeling for byutvikling hvor Plan- og bygningsetaten bes utarbeide høringsuttalelse fra Oslo kommune. Byrådsavdelingen har bedt Plan- og bygningsetaten å vurdere og eventuelt innhente uttalelse fra andre berørte kommunale virksomheter.

Plan- og bygningsetaten har bedt om uttalelse fra følgende kommunale etater og foretak:

- Beredskapssetaten
- Boligbygg Oslo KF
- Brann- og redningsetaten
- Byantikvaren
- Bymiljøetaten
- Eiendoms- og byfornyelsesetaten
- Energigjenvinningsetaten
- Fornebubanen
- Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

- Omsorgsbygg Oslo KF
- Oslo Havn KF
- Renovasjonsetaten
- Undervisningsbygg Oslo KF
- Vann- og avløpsetaten

Det er innkommet og vedlagt uttalelser fra følgende kommunale etater:

- Bymiljøetaten
- Vann- og avløpsetaten
- Brann og redningsetaten
- Oslo Havn KF
- Omsorgsbygg KF
- Renovasjonsetaten

Oslo kommunes hørings svar

Oslo kommune er i utgangspunktet positive til arbeidet rundt «forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag» og den nye plan- og bygningsloven § 2-3.

Stadig mer infrastruktur legges i grunnen og tilgangen på arealer i veggrunnen er begrenset. I tettbygde områder fører dette til problemer med å finne ledig plass til nye ledninger. Oslo kommune er utbygger, anleggseier og har vegmyndighet. For å utføre disse rollene er kommunen avhengig av å ha oversikt over anlegg under bakken. Nøyaktige ledningskart er nødvendige for å finne gode løsninger for plassering av nye anlegg, og å gjenfinne eksisterende anlegg.

Til § 2 Definisjoner

Både i utkast til forskriftstekst og i høringsnotatet for øvrig, veksler departementet mellom å bruke begrepene «vegeier» og «vegmyndighet» når det er snakk om ledninger i offentlig veg. Se f.eks. utkastet § 2 bokstav h). Dette er uheldig. På mange strekninger er ikke grunneierretten til offentlig veg overført til det offentlige, og utad synes grunnen på en del steder å være i privat eie. For å forhindre uklarheter om forståelsen og rekkevidden av forskriftet, foreslår Oslo kommune at det konsekvent bør vises til «vegmyndigheten».

I høringsutkastet er det valgt å benytte begrepene *offentlig* og *privat ledningsnett*, avhengig av hvor mange sluttbrukere som skal bruke ledningsnettet. Oslo kommune er av den oppfatningen at begrepsbruken er misvisende og bør erstattes. Begrepene gir et klart inntrykk av at dette gir en henvisning til hvem som har eierskap til ledningsnettet. Det bidrar i tillegg til ytterligere forvirring når vegmyndigheten er foreslått å være *anleggseier* for ledningsnett som ikke er i kommunal eie, jf. utkastet § 2 bokstav h) og § 3 annet ledd.

Det fremgår som uklart hva som er rekkevidden av begrepet «privat ledningsnett».

Slik det fremgår av definisjonen er *private ledningsnett* ikke koblet til det offentlige nettet i det hele tatt. Det er behov for å ta inn en presisering som utdyper hvorvidt dette kun er ment å omfatte helt lukkede nett som ikke har noen kontaktpunkt til offentlige ledningsnett overhode, for eksempel et privat vannforsyningsanlegg, eller om det også er ment å omfatte mindre ledningsnett (fordelingsnett) som er isolert, men likevel får forsyningen fra et større offentlig nett.

Oslo kommune flere forslag til alternative definisjoner som vi mener blir mer presise:

- begrepet «allment ledningsnett» kan gjelde for ledningsnett som er tilgjengelig for allmennheten. «Allment ledningsnett» kan eies både av Private og det offentlige.
- begrepet «*ledningsnett til bruk for seks eller flere sluttbrukere*»
- begrepet «*ledningsnett til bruk for en til fem sluttbrukere, som ikke er koplet til offentlig ledningsnett*»
- «privat ledningsnett» i bokstav d defineres som ledningsnett til bruk for to eller flere sluttbrukere som er tilknyttet allment ledningsnett.
- begrepet «stikkledning» i bokstav e foreslås å bli definert som forbindelsen mellom sluttbruker og et privat ledningsnett eller det offentlige ledningsnettet.
- Når det gjelder private som ikke er tilknyttet allment ledningsnett, foreslår vi et nytt begrep: j) *separat ledningsnett*: ledningsnett til bruk for seks eller flere sluttbrukere som ikke er tilknyttet allment ledningsnett
- Etter vår mening bør forskriften også definere begrepet «sluttbruker». Vi foreslår følgende tekst: i) *sluttbruker*: kunde eller abonnent. Når det er flere kunder i samme bygning regnes de som én sluttbruker. En kunde eller abonnent kan ha flere bygninger.

Til § 3 Virkeområde

Det følger av første ledd at forskriften ikke vil gjelde del av anlegg som er inne i eller under bygninger eller konstruksjoner som har en grunnflate lik eller større enn 15 m² BYA.

Oslo kommune forvalter unntaksvis vann- og avløpsledninger som ligger gjennom eller under bygninger. Det samme ser vi for stikkledninger som ligger på annen eiers grunn og dermed gjennom eller under en annen eiers bolig. Disse ledningene representerer en stor risiko for skade på bygningene. Vi mener derfor at denne delen av ledningene også bør omfattes av forskriftens virkeområde.

I bestemmelsens annet ledd avgrenses forskriftens virkeområde slik at den for ledningsnett som brukes av en til fem sluttbrukere bare vil gjelde for den delen av ledningsnettet som ligger i eller langs offentlig veggrunn, eller nærmere offentlig veg enn 3 meter fra vegkant. Som nevnt ovenfor mener vi at den også bør gjelde når ledninger ligger over privat eiendom som tilhører andre enn ledningseieren.

Andre ledd, bokstav d) Det er ikke entydig hvem som anses som anleggseier til ledninger tilknyttet jernbane, sporvei og tilsvarende. I Oslo er det stort omfang av ledninger tilknyttet sporvognsdrift som ligger i offentlig veg. Oslo kommune ber om at det blir presisert at den rette eier til ledningene er den som skal anses som anleggseier i forskriftens forstand, selv om ledningene ligger i offentlig veggrunn.

Dokumentasjon av stikkledninger vil redusere risikoen for at en grunneier graver over naboens stikkledninger. Som følge av vårt forslag om endret begrepsbruk i forskriftens § 2, må annet ledd bokstav b) endres til: b) separat ledningsnett inkludert tilhørende stikkledninger og trekkør.

Videre er det flere kommuner hvor overvannsledninger og tilhørende magasiner forvaltes av andre etater eller avdelinger enn den etaten eller avdelingen som forvalter det offentlige ledningsnett. Mange av disse overvannsledningene, som håndterer overflatevann, har ingen boenheter knyttet til seg, og siden de ikke er en del av det offentlige vann- og avløpsnettet, faller de utenfor forskriftens virkeområde. Vi foreslår derfor at forskriftens § 3 også skal ha et krav om at overvannsledninger og tilhørende magasiner i byer må dokumenteres, ikke bare 3 meter ut av vei, men helt ut til for eksempel en elv, bekk eller sjøen.

Til § 4 Anleggseiers plikt til å dokumentere egne anlegg

Det fremgår av tredje ledd at anleggseier kan kreve at eier av stikkledningen stedfester og dokumenterer denne før påkobling til anlegget. I merknadene s. 58 står det at forskriften ikke pålegger sluttbruker å måle inn sin stikkledning, men eier av det offentlige ledningsnett kan kreve at sluttbruker må dokumentere stikkledningen før den kan kobles til nettet. Hvis anleggseier ikke krever at den dokumenteres, blir den sannsynligvis ikke målt inn, og det betyr at det er stor risiko for at stedfestet informasjon om stikkledningen ikke er tilgjengelig. Stikkledninger spesielt for vann, finnes i store mengder i offentlig vei. Oslo kommune ser behov for at alle stikkledninger og trekkør som ligger i offentlig veg skal måles inn etter den spesifikasjonen som forskriften krever, uavhengig av om stikkledningen eies av anleggseier eller sluttbruker. Det bes om at dette kommer eksplisitt frem av ordlyden i forskriften. Dette vil også harmonere med bestemmelsen i forskrift om saksbehandling og ansvar ved legging og flytting av ledninger over, under og langs offentlig veg § 14, hvor det fremgår at nye ledningstraseer skal måles inn av ledningseier, og at innmålingsdata skal leveres vegmyndigheten.

Departementet foreslår at anleggseier skal sørge for å dokumentere plasseringen av stikkledninger som kobles til anlegget. I henhold til fjerde ledd siste setning er det vedkommende vegmyndighet som regnes som anleggseier. Oslo kommune mener at dette ikke er en god løsning for vann- og avløpsanlegg.

For det første mener vi at det bør være ansvarlig utførende som skal dokumentere det private ledningsnettet, enten det dreier seg om stikkledningene til én abonnent, eller felles stikkledninger som eies av flere abonnenter. Det er et krav i byggeteknisk forskrift § 4-1 at ansvarlig prosjekterende og ansvarlig utførende utarbeider nødvendig dokumentasjon som grunnlag for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV-dokumentasjon). Etter vår mening bør denne dokumentasjonen inneholde stedfestet informasjon blant annet av de utvendige stikkledningene uansett hva slags bygning som er oppført. Siden de som legger ledningene allerede har et dokumentasjonsansvar mener vi at de også skal ha ansvaret for å dokumentere plasseringen av de private stikkledningene i tråd med denne forskrift. Å ta bilder og måle inn ledningene vil ikke representere mye ekstraarbeid for ansvarlig utførende virksomhet. Kommunens representanter er sjelden ute og ser ledningene som blir lagt. Forslaget til departementet vil innebære at kommunene må innføre et system med å sende ut inspektører i alle byggesaker. Dette vil stride mot ansvarssystemet i gjeldende plan- og bygningslov, og det vil medføre langt større bruk av ressurser.

For det andre mener vi at det vil være uheldig at vegeier skal ha ansvaret for å oppbevare og utlevere dokumentasjon for private vann- og avløpsledninger som ligger i eller langs offentlig

veggrunn, eller nærmere offentlig veg enn 3 meter fra vegkant når de er tilknyttet det offentlige ledningsnett. For Oslo kommune vil dette medføre at informasjon om vann- og avløpsanlegg skal forvaltes av to forskjellige etater, noe som vil medføre en mindre effektiv forvaltning av informasjonen og gjøre det uoversiktlig for eksterne parter å finne riktig informasjon. For mer utførlig forklaring på utfordringene som dette medfører se vedlegg 2 Høringssvar fra Vann- og avløpsetaten.

Forskriften innfører ingen plikt til å registrere ledninger som man ikke kjenner eieren til. Departementet understreker på side 18 at det ikke endrer noe ved utbyggers aktsomhets- og undersøkelsesplikt. I mange tilfeller lar det seg gjøre å identifisere anleggseier etter nærmere undersøkelser. Vi har erfaring med at ikke alle aktører er klar over sin aktsomhets- og undersøkelsesplikt. Vi foreslår følgende tekst i et nytt femte ledd: Når utbygger kommer over ukjente ledninger, skal han gjøre nødvendige undersøkelser for å identifisere anleggseier.

Til § 5 Utlevering og påvisning av anleggets beliggenhet på stedet

Det følger av forskriftens § 5 første ledd at anleggseier, på forespørsel, skal utlevere opplysninger om plassering av anlegget og om påliteligheten av opplysningene, til den som har et saklig behov for opplysningene. Det fremkommer ikke av forskriften hva som menes med saklig behov. Departementet viser, på sidene 50 og 62, til Prop.110 L (2016-2017) hvor det er omtalt hva som menes med «saklig behov». Her nevnes først og fremst den som skal detaljprosjekttere et nytt anlegg eller grave i et begrenset område. Oslo kommunes vann- og avløpsetat får med jevne mellomrom forespørslar om utlevering av ledningsdata for store områder eller hele ledningsbasen. Noen eksempler er utredning av alternative tunneltraseer for større infrastrukturprosjekter eller studenter og internasjonale forskningsprosjekter som har bedt om ledningsdata fra hele VA-databasen til masteroppgaver eller forskningsprosjekter. Holdt opp mot eksemplene som er omtalt i Proposisjon 110 L (2016-2017), vil antageligvis ikke alle de som er nevnt i eksemplene ovenfor, ha et «saklig behov» etter forskriften. For å unngå tvil om hva som er «saklig behov» mener vi at det må fremgå av forskriften hva som menes med «saklig behov». Dette vil gi forutsigbarhet for de som vurderer å be om utlevering av opplysninger om anleggene. Dessuten vil det kunne være ressursbesparende for anleggseier, som lettere vil kunne vurdere om det foreligger et «saklig behov».

Hva som menes med «saklig behov» kan fremgå av forskriftens § 5, for eksempel et nytt annet ledd. Alternativt kan man velge å definere «saklig behov» i forskriftens § 2.

På side 50 i høringsnotatet skriver departementet at anleggseier kan nekte tilgang til opplysninger helt eller delvis, dersom han mener at forespøreren ikke har saklig behov for taushetsbelagte opplysninger eller ikke vil gi opplysningene nødvendig beskyttelse. Vi mener dette er så viktig at forskriftens § 5 bør ha en bestemmelse om at anleggseier kan nekte utlevering av opplysninger i de nevnte tilfellene og ellers når forespøreren ikke har et saklig behov. Dette vil gi forutsigbarhet for partene og vil kunne være ressursbesparende for anleggseier.

Vi foreslår at adgangen til å nekte utlevering av opplysninger tas inn i et nytt ledd i § 5.

I henhold til bestemmelsens sjette ledd gjelder ikke plikten til utlevering for skjermingsverdig informasjon som er sikkerhetsgradert etter sikkerhetsloven. Dette er en innskrenking av tilsvarende bestemmelse i plan- og bygningsloven § 2-3 annet ledd og det som departementet

skriver på side 50 i høringsnotatet. Ifølge plan- og bygningsloven § 2-3 omfatter ikke opplysningsplikten informasjon som er sikkerhetsgradert etter sikkerhetsloven, eller informasjon om objekter som er klassifisert etter sikkerhetsloven. Siden departementet skriver det samme i høringsnotatet, antar vi at denne innskrenkingen har vært utilsiktet. Sjette ledd bør derfor lyde som følger: Plikten til utlevering gjelder ikke skjermingsverdig informasjon som er sikkerhetsgradert etter sikkerhetsloven, eller informasjon om objekter som er klassifisert etter sikkerhetsloven.

Det finnes flere regler om utlevering av opplysninger i lovverket. I tillegg til sikkerhetsloven kan vi nevne offentleglova og forskrift 18. des. 2013 nr. 1599 om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen (utleveringsforskriften). Vi har opplevd å ha noen saker om utlevering av opplysninger hvor det var ulike meninger om sakene skulle behandles etter utleveringsforskriften eller offentleglova. Dette var en ressurskrevende situasjon for oss. For å unngå at anleggseiere kommer opp i en lignende situasjon, mener vi at forholdet til offentleglova og andre regelverk om utlevering av opplysninger, må avklares i forskriften. Dette vil også gi brukerne forutsigbarhet.

Til § 7 Frister og eventuell betaling

Oslo kommunes Vann- og avløpsetat har besluttet at kartinformasjon skal være gratis.

Oslo kommune foreslår et tillegg til tredje ledd, hvor det fremgår at anleggseier ikke kan kreve utbygger for kostnader, når utbyggingen gjelder offentlige anlegg med stor allmenn samfunnsinteresse som for eksempel offentlig veg.

Vårt hørings svar vil også bli innlevert gjennom Regjeringens høringsportal, https://svar.regjeringen.no/nb/register_horingsuttalelse/H2670258/

Plan- og bygningsetaten

***** ***Ikke slett eller skriv i dette feltet!!*** *****

***** ***Elektronisk godkjenning settes inn her!!*** *****

Kopi til:
Byrådsavdeling for byutvikling, Rådhuset, 0037 OSLO

Fra: Christian Lundén
Sendt: mandag 25. november 2019 07.15
Til: PBE Postmottak
Emne: 15/02258-9 - Almennelig høring - Forslag til forskrift om innmåling , dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag

Hei

Renovasjonsetaten har ingen kommentarer på høringsnotatet.

Med vennlig hilsen
Christian Lundén
sjefingeniør
+47 410 65 951

Renovasjonsetaten
Utviklingsavdelingen
oslo.kommune.no
Sentralbord: 21 80 21 80

Fra: Oslo kommune digitale tjenester [<mailto:noreply@oslo.kommune.no>]
Sendt: 30. oktober 2019 14:01
Til: Postmottak Renovasjonsetaten
Emne: Almennelig høring - forslag til forskrift om innmåling, dokument - Oslo kommune, Plan- og bygningsetaten via KS SvarUt

Tittel: Almennelig høring - forslag til forskrift om innmåling, dokument

Dato: 30.10.2019

Avsenders ref: 2019/16109

Avsender: Oslo kommune, Plan- og bygningsetaten, Postboks 364 Sentrum, 0102 OSLO

Svar sendes til: 971040823, Plan- og bygningsetaten, Boks 364, Sentrum, 0102 Oslo

Dokumenter vedlagt:

Forsendelsens metadata er vedlagt: metadata_df7b8697-5e02-4b5b-bbcb-f3dd311aa2d1.json
Forsendelsen er sendt til: OSLO KOMMUNE RENOVASJONSETATEN (976820088)

Fra: postmottak@vav.oslo.kommune.no
Sendt: torsdag 28. november 2019 11.36
Til: PBE Postmottak
Emne: Dokument 19/14683-2 Høringssvar fra Vann- og avløpsetaten til forslag til ny forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag. sendt fra Vann- og avløpsetaten
Vedlegg: 19_14683-2Høringssvar fra Vann- og avløpsetaten til forslag til ny forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i gr.pdf

Til OSLO KOMMUNE PLAN- OG BYGNINGSETATEN,

Dokumentet **19/14683-2 Høringssvar fra Vann- og avløpsetaten til forslag til ny forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag.** for sak **Forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag** er blitt sendt fra **Vann- og avløpsetaten**. Se vedlegg.

Dette dokumentet sendes elektronisk uten underskrift og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokumenter vil ikke bli ettersendt.

Oversendelsesbrevet er i PDF-format. Programmet for å lese PDF-filformat kan lastes ned gratis fra internett (www.adobe.no).

Enkelte vedlegg kan være i andre formater.

Med hilsen
Vann- og avløpsetaten (VAV)
Oslo kommune
Sentralbord: 21 80 21 80
E-post: postmottak@vav.oslo.kommune.no

Postadresse:
Postboks 4704 Sofienberg
0506 Oslo
www.oslo.kommune.no

Oslo kommune
Vann- og avløpsetaten

OSLO KOMMUNE PLAN- OG BYGNINGSETATEN
Postboks 364 Sentrum
0102 OSLO

Dato: 28.11.2019

Deres ref.:	Vår ref. (saksnr.):	Saksbeh.:	Arkivkode:
	19/14683-2	Thomas Refsdal, 21 80 21 80 Anne Maria Pileberg, 21 80 21 80	050.1

Kontaktperson:

Høringsvar fra Vann- og avløpsetaten til forslag til ny forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag.

Vann og avløpsetaten (VAV) viser til deres brev av 30.10.2019. VAV er en stor aktør innen ledninger under bakken og har derfor interesse i å kommentere den foreslåtte forskriften. Vi vil derfor oversende våre innspill til kommunens høringsuttalelse.

Generelt

Vi er positive til arbeidet rundt forskriften og den nye plan- og bygningsloven § 2-3. VAV har i lang tid registrert hovedledningene digitalt og vil kunne oppfylle de kravene som stilles med noen tilpasninger. Det som vil være en viktig endring er at nye ledningstraseer også må dokumenteres med bilder som ledningseieren må forvalte sammen med tegningene av ledningen.

Til § 2 Definisjoner

I bokstav c blir «offentlig ledningsnett» definert som ledningsnett til bruk for seks eller flere brukere. Ifølge departementet gjelder dette selv om anlegget er eid av private eller kun ligger i privat grunn.

Vi mener at det er uheldig å kalle privateide vann- og avløpsledninger for offentlig ledningsnett. Dette kan skape forvirring. Folk flest forbinder det offentlige med stat og kommune. Når noe betegnes som offentlig, er det en vanlig oppfatning at det eies av staten eller kommunen. Offentlige ledningsnett bør derfor forbeholdes ledninger som eies av kommunene og som er tilgjengelig for allmennheten. Stikkledninger til offentlige bygg faller utenfor.

Oslo kommune
Vann- og avløpsetaten

Postadresse: Postboks 4704 Sofienberg, 0506 OSLO
Besøksadresse: Herslebs gate 5, 0561 OSLO
Telefon: 21 80 21 80

Org.nr.: 971 185 589 MVA

Bankgiro: 1315.01.01462

E-post: postmottak@vav.oslo.kommune.no
Internett: www.vav.oslo.kommune.no

Vi foreslår at man heller bruker begrepet «allment ledningsnett» og at det gjelder for ledningsnett som er tilgjengelig for allmennheten. «Allment ledningsnett» kan eies både av private og det offentlige.

Videre foreslår vi at «privat ledningsnett» i bokstav d defineres som ledningsnett til bruk for to eller flere sluttbrukere som er tilknyttet allment ledningsnett.

Mange felles private ledninger eies av flere enn seks sluttbrukere i fellesskap. Det blir litt merkelig å benevne de felles private vann- og avløpsledningene forskjellig avhengig av om de har fem eller seks sluttbrukere, særlig når jussen ellers er helt lik.

Som regel, når private vann- og avløpsledninger deles av to eller flere eiendommer, ligger den ene eiendommens stikkledninger over naboeiendommen. I utgangspunktet kan en grunneier gjøre hva han vil på eiendommen sin. For å hindre at grunneieren skader naboens ledninger, er det viktig at han kan få tilgang på tegninger som viser ledningenes plassering.

Begrepet «stikkledning» i bokstav e kan defineres som forbindelsen mellom sluttbruker og et privat ledningsnett eller det offentlige ledningsnettet.

Som følge av våre forslag til endringer i bokstavene c, d og e, må definisjonen av «anlegg» i bokstav endres til offentlig og privat ledningsnett med tilhørende stikkledninger og tilhørende trekkør, samt andre ledninger som nevnt i § 3 andre og tredje ledd.

Når det gjelder private som ikke er tilknyttet allment ledningsnett, foreslår vi et nytt begrep: j) *separat ledningsnett*: ledningsnett til bruk for seks eller flere sluttbrukere som ikke er tilknyttet allment ledningsnett

Slik vi ser det, vil vårt forslag til begrepsbruk gjøre det klarere hvilke ledninger det er snakk om.

Etter vår mening bør forskriften også definere begrepet «sluttbruker». Departementet skriver på side 16 i høringsnotatet at sluttbruker vanligvis vil være det samme som kunde eller abonnent. De foreslår også å regne alle kunder i samme bygning som én sluttbruker. En større virksomhet med flere bygninger vil også regnes som én sluttbruker dersom virksomheten opptrer som én abonnent overfor anleggseier. Vi antar at dette også vil omfatte boligselskaper.

Vi foreslår følgende tekst:

i) *sluttbruker*: kunde eller abonnent. Når det er flere kunder i samme bygning regnes de som én sluttbruker. En kunde eller abonnent kan ha flere bygninger.

Til § 3 Virkeområde

Det følger av første ledd at forskriften ikke vil gjelde del av anlegg som er inne i eller under bygninger eller konstruksjoner som har en grunnflate lik eller større enn 15 m² BYA.

Kommunen har unntaksvis vann- og avløpsledninger som ligger gjennom eller under bygninger. Det samme ser vi for stikkledninger som ligger på annen eiers grunn og dermed gjennom eller under en annen eiers bolig. Disse ledningene representerer en stor risiko for skade på bygningene. Vi mener derfor at denne delen av ledningene også bør omfattes av forskriftens virkeområde.

Videre er det flere kommuner hvor overvannsledninger og tilhørende magasiner forvaltes av andre etater eller avdelinger enn den etaten eller avdelingen som forvalter det offentlige ledningsnett. Mange av disse overvannsledningene, som håndterer overflatevann, har ingen boenheter knyttet til seg, og vil derfor falle utenfor forslaget til forskrift. Siden de heller ikke er en del av det offentlige vann og avløpsnett, som VA-etaten eller-avdelingen forvalter, faller de utenfor forskriftens virkeområde. Vi foreslår derfor at forskriften også skal ha et krav om at overvannsledninger og tilhørende magasiner i byer må dokumenteres, ikke bare 3 meter ut av vei, men helt ut til for eksempel en elv, bekk eller sjøen.

I bestemmelsens annet ledd avgrenses forskriftens virkeområde slik at den for ledningsnett som brukes av en til fem sluttbrukere bare vil gjelde for den delen av ledningsnett som ligger i eller langs offentlig veggrunn, eller nærmere offentlig veg enn 3 meter fra vegkant. Som nevnt ovenfor mener vi at den også bør gjelde når ledninger ligger over privat eiendom som tilhører andre enn ledningseieren. Brudd på en vannledning kan påføre eiendommen store skader. Dessuten er det stor risiko for at drikkevannet kan bli forurenset. Dokumentasjon av stikkledningene vil redusere risikoen for at en grunneier graver over naboens stikkledninger.

Som følge av vårt forslag om endret begrepsbruk i forskriftens § 2, må annet ledd bokstav b endres til:

b) separat ledningsnett inkludert tilhørende stikkledninger og trekkør.

Til § 4 Anleggseiers plikt til å dokumentere egne anlegg

Departementet foreslår at anleggseier skal sørge for å dokumentere plasseringen av private stikkledninger som kobles til anlegget. I henhold til fjerde ledd siste setning er det vedkommende vegmyndighet som regnes som anleggseier. Vi synes ikke at dette er noen god løsning, i hvert fall ikke for vann og avløp.

For det første mener vi at det bør være ansvarlig utførende som skal dokumentere det private ledningsnett, enten det dreier seg om stikkledningene til én abonnent, eller felles stikkledninger som eies av flere abonnenter. Det er et krav i byggteknisk forskrift § 4-1 om at ansvarlig prosjekterende og ansvarlig utførende utarbeider nødvendig dokumentasjon som grunnlag for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV-dokumentasjon). Etter vår mening bør denne dokumentasjonen inneholde tegninger bl.a. av de utvendige stikkledningene uansett hva slags bygning som er oppført. Siden de som legger ledningene allerede har et

dokumentasjonsansvar mener vi at de også skal ha ansvaret for å dokumentere plasseringen av de private stikkledningene i tråd med denne forskriften. Å ta bilder og måle inn ledningene vil ikke representere mye ekstraarbeid for ansvarlig utførende. Kommunens representanter er sjelden ute og ser ledningene som blir lagt. Når de kommer på stedet, er gjerne ledningen dekket til. Bildedokumentasjon må sikres før rørgrøfta graves igjen. Forslaget til departementet vil innebære at kommunene må innføre et system med å sende ut inspektører i alle byggesaker. Dette vil stride mot ansvarssystemet i gjeldende plan- og bygningslov, og det vil medføre større bruk av ressurser.

For det andre mener vi at det vil være uheldig at vegeier skal ha ansvaret for å oppbevare og utlevere dokumentasjon for private vann- og avløpsledninger som ligger i eller langs offentlig veggrunn, eller nærmere offentlig veg enn 3 meter fra vegkant når de er tilknyttet det offentlige ledningsnett. Vi opplever at det vil bli mange ansvarshavende. Enkelte kommuner har overtatt eierskapet til stikkledninger for vann og avløp ut av vei. For disse kommunene vil det være naturlig at VA-etaten eller -avdelingen har ansvaret for å oppbevare og utlevere dokumentasjon for de private vann- og avløpsledningene som ligger i eller langs offentlig veggrunn, eller nærmere offentlig veg enn 3 meter fra vegkant.

I Oslo kommune krever Vann- og avløpsetaten at utbyggerne sender inn som byggetegninger av stikkledningene fra husveggen og ut til tilknytningspunktet på kommunens hovedledninger. Siden det er opplysninger som Vann- og avløpsetaten ber om, mener vi at det er denne etaten som skal ha ansvaret for oppbevaring og utlevering av dokumentasjonen for private vann- og avløpsledninger som ligger i eller langs offentlig veggrunn, eller nærmere offentlig veg enn 3 meter fra vegkant. Vann- og avløpsetaten måler i dag inn selve tilknytningspunktene for stikkledningene på kommunens hovedledninger og registrerer opplysningene i etatens kartsystem. Å registrere de private stikkledningenes reelle traseer, basert på innmålinger gjort av de ansvarlige foretakene i byggesakene, vil bety noe merarbeid for Vann- og avløpsetaten. Vi mener likevel at dette vil oppveies av de positive ringvirkningene det vil ha for etaten selv og for private brukere av VA-data. Vi opplever ofte å bli kontaktet av utbyggere som etterlyser dokumentasjon av eksisterende VA-anlegg på eiendommene som blir berørt av deres prosjekter. Vår erfaring er at det i mange tilfeller mangler nødvendig dokumentasjon. Dette innebærer at det er stor risiko for at det kan oppstå skader ved graving i grunnen.

Forskriften innfører ingen plikt til å registrere ledninger som man ikke kjenner eieren til. Departementet understreker på side 18 at det ikke endrer noe ved utbyggers aktsomhets- og undersøkelsesplikt. I mange tilfeller lar det seg gjøre å identifisere anleggseier etter nærmere undersøkelser. For å sikre at nødvendige undersøkelser blir gjort, foreslår vi at undersøkelsesplikten forskriftsfestes i et nytt femte ledd. Vi har erfaring med at ikke alle aktører er klar over sin aktsomhets- og undersøkelsesplikt. Vi foreslår følgende tekst i et nytt femte ledd:

Når utbygger kommer over ukjente ledninger, skal han gjøre nødvendige undersøkelser for å identifisere anleggseier.

Til § 5 Utlevering og påvisning av anleggets beliggenhet på stedet

Det følger av forskriftens § 5 første ledd at anleggseier, på forespørsel, skal utlevere opplysninger om plassering av anlegget og om påliteligheten av opplysningene, til den som har et saklig behov for opplysningene. Det fremkommer ikke av forskriften hva som menes med saklig behov. Departementet viser, på sidene 50 og 62, til Prop.110 L (2016-2017) hvor det er omtalt hva som menes med «saklig behov». Her nevnes først og fremst den som skal detaljprosjektere et nytt anlegg eller grave i et begrenset område.

Vi opplever med jevne mellomrom at vi får forespørsel om utlevering av ledningsdata for store områder eller hele ledningsbasen. For eksempel har et konsulentfirma bedt om ledningsdata for store deler av byen fordi de skal utrede alternative tunneltraseer for jernbane. Et annet eksempel er studenter som har bedt om ledningsdata fra hele VA-databasen til sin masteroppgave. Et tredje eksempel er internasjonale forskningsprosjekter som har bedt om å få tilgang til hele VA-databasen. Det kan også tenkes at pressen vil be om utlevering i en sak de jobber med. Holdt opp mot eksemplene som er omtalt i Prop. 110 L (2016-2017), vil antageligvis ikke alle de som er nevnt i eksemplene ovenfor, ha et «saklig behov» etter forskriften. For å unngå tvil om hva som er «saklig behov» mener vi at det må fremgå av forskriften hva som menes med «saklig behov». Dette vil gi forutsigbarhet for de som vurderer å be om utlevering av opplysninger om anleggene. Dessuten vil det kunne være ressursbesparende for anleggseier, som lettere vil kunne vurdere om det foreligger et «saklig behov», og eventuelt lettere vil kunne avvise forespørsler hvor et ikke foreligger «saklig behov». Dessuten vil det kunne hindre unødvendige forespørsler.

Hva som menes med «saklig behov» kan fremgå av forskriftens § 5, for eksempel et nytt annet ledd. Alternativt kan man velge å definere «saklig behov» i forskriftens § 2.

På side 50 i høringsnotatet skriver departementet at anleggseier kan nekte tilgang til opplysninger helt eller delvis, dersom han mener at forespøreren ikke har saklig behov for taushetsbelagte opplysninger eller ikke vil gi opplysningene nødvendig beskyttelse. Vi mener dette er så viktig at forskriftens § 5 bør ha en bestemmelse om at anleggseier kan nekte utlevering av opplysninger i de nevnte tilfellene og ellers når forespøreren ikke har et saklig behov. Dette vil gi forutsigbarhet for partene og vil kunne være ressursbesparende for anleggseier.

Vi foreslår at adgangen til å nekte utlevering av opplysninger tas inn i et nytt ledd i § 5.

I henhold til bestemmelsens sjette ledd gjelder ikke plikten til utlevering for skjermingsverdig informasjon som er sikkerhetsgradert etter sikkerhetsloven. Dette er en innskrenking av tilsvarende bestemmelse i plan- og bygningsloven § 2-3 annet ledd og det som departementet skriver på side 50 i høringsnotatet. Ifølge plan- og bygningsloven § 2-3 omfatter ikke opplysningsplikten informasjon som er sikkerhetsgradert etter sikkerhetsloven, eller informasjon om objekter som er klassifisert etter sikkerhetsloven. Siden departementet skriver det samme i høringsnotatet, antar vi at denne innskrenkingen har vært utilsiktet. Sjette ledd skal derfor lyde som følger:

Plikten til utlevering gjelder ikke skjermingsverdig informasjon som er sikkerhetsgradert etter sikkerhetsloven, eller informasjon om objekter som er klassifisert etter sikkerhetsloven.

Det finnes flere regler om utlevering av opplysninger i lovverket. I tillegg til sikkerhetsloven kan vi nevne Offenleglova og forskrift 18. des. 2013 nr. 1599 om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen (utleveringsforskriften). Vi har opplevd å ha noen saker om utlevering av opplysninger hvor det var ulike meninger om sakene skulle behandles etter utleveringsforskriften eller Offenleglova. Dette var en ressurskrevende situasjon for oss. For å unngå at anleggseiere kommer opp i en lignende situasjon, mener vi at forholdet til Offenleglova og andre regelverk om utlevering av opplysninger, må avklares i forskriften. Dette vil også gi brukerne forutsigbarhet.

Til § 7 Frister og eventuell betaling

VAV har besluttet at kartinformasjon skal være gratis.

Ta gjerne kontakt med saksbehandler om dere har spørsmål til våre innspill.

Med hilsen
Oslo kommune, Vann- og avløpsetaten

Dokumentet er elektronisk godkjent av:

Anna Maria Aursund
direktør

Erik Aulie
avdelingsdirektør

Fra: Øistein Solberg
Sendt: mandag 25. november 2019 08.59
Til: PBE Postmottak
Kopi: Bjørn Brekke
Emne: 201916109 Alminnelig høring - forslag til forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon

Til Plan-og bygningssetaten

vedr sak 201916109 Alminnelig høring - forslag til forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag.

Omsorgsbygg har ingen uttalelse å komme med vedrørende forslaget.

Med vennlig hilsen
Omsorgsbygg Oslo, KF
Utvikling

Øistein Solberg

enhetsleder

Oslo

E-post: postmottak@oby.oslo.kommune.no - Sentralbord: 21 80 21 80 - www.oby.oslo.kommune.no

ArkivReferanse:#bb55c5b9129749f091ea080e6da04aae2019015033#ACOS.WEBSAK#

Oslo kommune
Brann- og redningsetaten

Plan- og bygningsetaten
Postmottak@pbe.oslo.kommune.no

Dato: 22.11.2019

Deres ref.:
201916109-2

Vår ref. (saksnr.):
19/14647

Saksbehandler:
Elin Olsen

Arkivkode:

Høringsuttalelse – forslag til forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag

Brann- og redningsetaten i Oslo viser til brev datert 30.10. 2019 i forbindelse med Kommunal- og moderniseringsdepartementets forslag til forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag. Formålet med forskriften skal være å sikre en nøyaktig og påligelig innmåling av ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag, og å gjøre det enkelt å få tilgang til denne informasjonen.

Vi har ingen merknader til forslaget.

Med vennlig hilsen

Jon Myroldhaug
brannsjef

Hege Hammer
avdelingssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Brann- og redningsetaten
www.bre.oslo.kommune.no
postmottak@bre.oslo.kommune.no
Tlf: 02 180

Postadresse:
Arne Garborgs plass 1
0179 Oslo

Besøksadresse:
Arne Garborgs plass 1
Inngang fra Grubbegata

Organisasjonsnr.
876 820 102
Bankgiro
1315.01.01284

Fra: Hege Skare Berg Thurmann
Sendt: fredag 29. november 2019 15.54
Til: PBE Postmottak
Emne: 201916109-2 Alminnelig høring

Viser til 201916109-2 Alminnelig høring - Forslag til forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag, datert 30.10.2019.

Oslo Havn KF har ingen kommentarer for forslaget.

Med vennlig hilsen

Hege Berg Thurmann

Seksjonsleder Forvaltning og Miljø

Oslo Havn KF

Oslo kommune

Mobil: +47 957 22 175

Sentralbord: [21 80 21 80](tel:21802180)

www.oslohavn.no / www.oslo.kommune.no

Tenk på miljøet og ikke skriv ut denne e-posten hvis du ikke må

Fra: noreply@bym.oslo.kommune.no
Sendt: fredag 29. november 2019 13.44
Til: PBE Postmottak
Emne: Dokument 19/32553-2 Alminnelig høring - forslag til forskrift om innmåling - geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag sendt fra Bymiljøetaten
Vedlegg: 19_32553-2Alminnelig høring - forslag til forskrift om innmåling - geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag med vedlegg.pdf

Til Plan- og bygningsetaten

Dokumentet **19/32553-2 Alminnelig høring - forslag til forskrift om innmåling - geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag** for saken **Forskrift om innmåling - geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag** er utsendt av **Bymiljøetaten**. Se vedlegget for innholdet i utsendelsen.

Dette er en systemgenerert e-post.